

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

COMISIA JURIDICĂ, NUMIRI ȘI IMUNITĂȚI

AMENDAMENT

**la proiectul de lege nr. 40 din 16.04.2019 pentru interpretarea unor
prevederi din Legea cu privire la Procuratură**

1. **Art. 20** se completează cu un alineat nou (3¹), cu următorul cuprins:

(3¹) Persoanele care au exercitat funcția de procuror cel puțin 7 ani și care și-au încheiat activitatea din motive neimputabile lor, pot fi numite în funcția de procuror fără susținerea examenului în fața Comisiei de absolvire a Institutului Național al Justiției, dacă perioada în care nu au activat în funcția menționată, nu este mai mare de 5 ani.”

2. **Art. 90** al. (3) la final se completează cu textul: „Consultantul procurorului activează exclusiv în procuraturile teritoriale și specializate”.

În conformitate cu prevederile art. 59 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează amendamentul la proiectul de lege nr. 40 din 16.04.2019 pentru interpretarea unor prevederi din Legea cu privire la Procuratură, cu următoarea motivare:

Propunerea înaintată urmează scopul de-a oferi dreptul persoanelor care au exercitat funcția de procuror cel puțin 7 ani și care și-au încheiat activitatea din motive neimputabile lor, să fie numite în funcția de procuror fără susținerea examenului în fața Comisiei de absolvire a Institutului Național al Justiției, dacă perioada în care nu au activat în funcția menționată, nu este mai mare de 5 ani.

Cu respect,

Deputat
în Parlamentul Republicii Moldova

Lebedinschi Adrian Mihail

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Comisiei juridice, numiri și imunități

AMENDAMENTE la proiectul de lege pentru modificarea Legii cu privire la Procuratură, nr.3 din 25.02.2016 nr. 40 din 16.04.2019

În temeiul prevederilor art. 59 din Regulamentul Parlamentului aprobat prin Legea nr.797-XIII din 02.04.1996, propunem următoarele modificări:

Art. I. - Legea cu privire la Procuratură, nr.3 din 25.02.2016, se modifică după cum urmează:

1. La art. 9 alin. (1), din Legea cu privire la Procuratură nr.3/2016 se exclude sintagma „și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale”.

2. Se propune excluderea alin. (5) art.9.

3. La pct. 1 din proiect art. 11 alin. (2¹), după cuvintele “Procuror General,” se completează cu textul “în termen de 5 zile lucrătoare,”.

4. La pct. 2 din proiect se exclude modificarea la art. 17 alin. (1) lit. (a) în redacția propusă și după sintagma: “dintre care cel puțin 5 ani în funcția de procuror”, se completează cu textul “judecător, avocat sau cadru didactic în domeniul dreptului penal sau procesual penal.”

5. Considerăm că trebuie păstrat textul în vigoare, prevăzut la art.17 alin.(1) lit.b).

6. Modificările propuse la art. 20 alin. (1) se exclud.

7. La art. 22, alineatul (4) prima propoziție sintagma „doi ani” se substituie cu „patru ani”, iar în a doua propoziție sintagma „un an” se substituie cu „patru ani”.

8. Articolul 52 se expune în următoarea redacție:

„Articolul 52. Inspecția procurorilor

(1) Inspecția procurorilor este o subdiviziune independentă, constituită pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor, care dispune de autonomie funcțională.

(2) Durata mandatului de inspector este de 6 ani. Inspectorul poate fi numit doar pentru un singur mandat.

(3) În funcția de inspector este numită persoana, aleasă prin concurs public, care întrunește următoarele condiții:

a) deține diplomă de licențiat în drept sau echivalentul acesteia;

b) are o vechime în specialitatea juridică de cel puțin 7 ani;

c) nu i-a fost, anterior, constatată vinovăția pentru săvârșirea unei infracțiuni;

d) se bucură de o reputație ireproșabilă în condițiile stabilite la art.20 alin.(2).

(4) Concursul pentru selectarea inspectorilor este organizat de Consiliul Superior al Procurorilor.

(5) Inspecția procurorilor este condusă de către un inspector-șef desemnat de Consiliul Superior al Procurorilor din rândul inspectorilor angajați.

(6) Structura și atribuțiile Inspecției procurorilor sînt stabilite prin regulament aprobat de Consiliul Superior al Procurorilor, care se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor.

(7) În exercițiul atribuțiilor sale, inspectorii beneficiază de garanțiile de independență și inviolabilitate similare cu cele ale procurorilor.

(8) Inspecția procurorilor are următoarele competențe:

a) efectuează verificarea activității organizatorice a procurorilor și procuraturilor;

b) examinează sesizările cu privire la faptele ce pot constitui abateri disciplinare, solicitând în mod obligatoriu explicația scrisă a procurorului vizat în sesizare;

c) participă la examinarea cauzelor disciplinare în fața Colegiului de disciplină și etică, a Consiliului Superior al Procurorilor și a instanțelor de judecată cu dreptul de a contesta în condițiile legii hotărârile pronunțate;

c) efectuează verificările pe marginea cererilor procurorilor privind apărarea independenței și a reputației, rezultatele cărora le prezintă Consiliului Superior al Procurorilor;

d) pregătește informații pentru evaluarea performanțelor procurorului și promovarea acestuia în alte funcții;

e) studiază temeiurile respingerii de către Președintele Republicii Moldova a candidaturii propuse de Consiliul Superior al Procurorilor pentru numirea în funcția de Procuror General, cu prezentarea unei note informative Consiliului Superior al Procurorilor.

f) pregătește raportul anual cu privire la activitatea sa și îl prezintă Consiliului Superior al Procurorilor;

g) are alte atribuții prevăzute de legislație sau regulamentele de activitate.

(9) Salariul inspectorilor și al inspectorului principal se stabilește conform legislației privind sistemul de salarizare în sectorul bugetar.

(10) Asigurarea tehnico-materială a activității inspecției procurorilor se efectuează de Consiliul Superior al Procurorilor în conformitate cu legea bugetului.”

9. Articolul 54, alineatul (2) se expune în următoarea redacție:

„(2) În cazul în care o procuratură nu poate funcționa din cauza lipsei temporare de procurori, în cazul existenței unor funcții vacante, dar și în alte cazuri, Procurorul General, la propunerea procurorului-șef al procuraturii respective, poate delega procurori de la alte procuraturi, fără acordul lor, pe o perioadă de pînă la o lună pe parcursul unui an. Delegarea pe o perioadă mai îndelungată este posibilă doar cu consimțămîntul scris al procurorului, pentru o perioadă de pînă la 12 luni și doar în temeiul hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor.”

După alineatul 2 se introduce alineatul (2¹) cu următorul conținut:

„(2¹) Cheltuielile aferente delegării procurorului sunt în întregime compensate din bugetul Procuraturii.”

10. Nu se acceptă excluderea lit.a) a alin. (1) din art.57.

11. Articolul 57 se suplimentează cu un nou alineat, cu următorul conținut:

„(4) În cazul încetării raporturilor de serviciu cu procurorul în temeiul alin.(1), lit. b) din prezentul articol, persoana poate fi angajată în funcție de procuror în temeiul unui contract de muncă pe termen determinat, încheiat cu Procurorul General cu acordul prealabil al Consiliului Superior al Procurorilor.”

12. Alin. (1) al articolului 58 se completează cu lit.h¹) cu următorul conținut: „h¹) nerespectării jurământului procurorului, prevăzut la art.27”

13. Alineatul (6) al articolului 58, după litera h) se completează cu lit. h¹).

14. La articolul 73, alineatul (1) sintagma „patru ani” se substituie cu „șase ani”.

15. La articolul 75, alineatul (2) se expune într-o nouă redacție, iar în final articolul se completează cu aliniatul (3):

„(2) Pe durata deținerii calității de membru al Consiliului Superior al Procurorilor, procurorii nu pot participa la concursuri pentru promovare în funcții.

(3) La expirarea mandatului membrului Consiliului Superior al Procurorilor i se acordă funcția anterioară de procuror pe care a deținut-o până la detașare sau, cu consimțământul său, i se acordă o altă funcție de procuror vacantă, echivalentă sau mai mare cu o treaptă sub aspect al ierarhiei administrative și procesuale.”

16. La articolul 81 alineatul (1) se completează cu următorul conținut: „asigură ținerea în condițiile legii a dosarelor personale ale procurorilor și ale inspectorilor din cadrul inspecției procurorilor.”

17. La articolul 83, după aliniatul (1) se introduce aliniatul (1¹) cu următorul conținut:

„Din componența colegiilor nu pot face parte Procurorul General, adjuncții Procurorului General și persoanele asimilate adjuncților Procurorului General în sensul art.9 alin.(3).”

18. La aliniatul (7) articolul 83 prima propoziție se suplimentează cu următorul conținut: „sau la numirea permanentă or în condiții de interimat la una din funcțiile menționate la aliniatul (1¹) din prezentul articol”

19. La art.99 se exclude alin.(7).

Art. II. - Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr. 122-XV din 14.03.2003, se modifică după cum urmează:

1. La art. 257 alineatul (4¹) se exclude.
2. Se exclude art. 270².

Art. III. - Legea cu privire la procuraturile specializate, nr. 159 din 07.07.2016, se modifică după cum urmează:

Din art.11 alin.(3) se exclude sintagma „și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale”.

ARGUMENTE:

Prin modificările propuse la art.9 și 99 din Legea cu privire la Procuratură nr.3/2016, considerăm oportună lichidarea Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale din cele ce urmează:

Această structură din sistemul Procuraturii avea atribuțiile specifice de a exercita urmărirea penală și de a reprezenta învinuirea în instanța de judecată în cauzele privind infracțiunile de tortură, infracțiunile cu caracter terorist și în cele privind infracțiunile săvârșite de o organizație criminală, precum și în alte cauze date în competența sa prin lege;

După cum ne-a confirmat scurta perioadă de existență a respectivei structuri, de fapt ea a servit drept "bîtă" sau sperietoare pentru fabricarea dosarelor politice, intimidarea a agenților economici și poate a oamenilor cinstiți, care au contribuit la crearea locurilor de muncă, avînd dorința de a opri exodul populației peste hotare, pînă la urmă devenind victime acestei structuri specializate ale sistemului Procuraturii din țară.

Este clar de ce mulți agenți economici au renunțat la afacerile lor, deoarece într-o țară nesigură, unde aplanează pericolul și nu este siguranță în ziua de mîine este greu, chiar riscant să-ți dezvolti o afacere.

Modificările propuse la art.11 au drept scop eficientizarea desfășurării concursului pentru desemnarea Procurorului General al Republicii Moldova, astfel, ca în caz de vacanță a funcției de Procuror General, nu mai târziu de 5 zile lucrătoare să fie stabilit interimatul.

Totodată, considerăm necesar ca candidații să aibă experiență și aptitudini practice de minim 5 ani în funcția de procuror, judecător, avocat sau cadru didactic în domeniul dreptului penal sau procesual penal, precum și să fie supuși verificării cu utilizarea detectorului comportamentului simulat pentru a asigura integritatea câștigătorului concursului.

Nu pot fi acceptate propunerile ce țin de excluderea deținerii cetățeniei Republicii Moldova a candidatului la funcțiile de procuror și procuror-șef din următoarele motive:

Potrivit anexei din Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, nr. din 16.07.2010, funcția de Procuror General, adjunct al Procurorului General, procurori de toate nivelurile, se înscriu în lista funcțiilor de demnitate publică.

Potrivit art.6 alin. (4) și alin.(6) al Legii menționate, pentru ocuparea unor funcții de demnitate publică prin numire se organizează concurs în condițiile legii și demnitarul depune jurământ în cazul în care această obligație este prevăzută de legea specială ce reglementează activitatea acestui demnitar.

Procurorul General, adjunct al Procurorului General sau procurorul de orice nivel trebuie să depună jurământ de credință statului Republica Moldova în fața Președintelui Republicii și a membrilor Consiliului Superior al Procurorilor sau, după caz, în fața Procurorului General și a membrilor

Consiliului Superior al Procurorilor, conform prevederilor art.27 din Legea cu privire la Procuratură.

Așa deci, constatăm că o persoană ce nu deține cetățenia Republicii Moldova și respectiv nu are această legătură politico-juridică cu RM, ar putea să depună formal acest jurământ și apare întrebarea dacă va servi cu credință acestei țări?

Pot apărea și situații imprevizibile, spre exemplu, în condițiile când o persoană poate fi cercetată penal într-un dosar pentru spionaj, unde sunt afectate interesele statului, precum și securitatea RM și această persoană deține cetățenie similară cu cea a Procurorului General, ar putea apărea riscuri față de loialitatea altui stat și conflict de interese.

Este necesar de remarcat faptul că odată cu ratificarea Convenției Europene cu privire la cetățenie, Republica Moldova nu a făcut rezerve și ca urmare a ratificării în Republica Moldova se permite pluritatea de cetățenii. Or, permisiunea cu referire la pluritatea de cetățenii este expres prevăzută la art. 24 din Legea cetățeniei Republicii Moldova, nr. 1024-XIV din 02.06.2000.

Respectiv, chiar și persoanele care dețin dubla cetățenie pot accede în funcția de procuror și procuror șef. Totuși este important, că aceste persoane dețin și cetățenia RM, ceea ce îi face fideli față de statul Republica Moldova. Adică, putem beneficia de suportul cetățenilor noștri cu dublă sau multiplă cetățenie care au reușit să fie instruiți peste hotarele țării și au obținut o bogată experiență acolo.

Concomitent, este necesar de remarcat faptul că, în cazul excluderii deținerii cetățeniei Republicii Moldova a candidaților la funcția de procuror și procuror-șef va confirma creșterea gradului de neîncredere în cetățenii Republicii Moldova. Trebuie de pornit de la premiza că majoritatea cetățenilor Republicii Moldova sunt persoane integre și profesioniști, care pot candida și la funcția de Procuror general, în condițiile legii.

Sporirea termenului de valabilitate a evaluării performanțelor, prevăzut la art.22 alin.(4) al Legii cu privire la Procuratură, prin modificările propuse, are drept scop asigurarea participării mai active a procurorilor la concursurile pentru suplinirea funcțiilor vacante. Această circumstanță ar aduce garanții împotriva excluderilor arbitrare din concurs a doritorilor de a se implica în concursuri pentru funcții de conducere, și ar mai elibera Colegiul pentru evaluarea performanțelor procurorilor de proceduri repetate a unor și acelorași persoane, care sunt prea frecvente.

Institutul delegării procurorilor urmează la fel să fie adus în competența CSP, pentru a exclude arbitrariul din partea procurorilor conducători și a Procurorului General (art.54, alin.(2) din Legea cu privire la procuratură.

Pentru a exclude abuzurile exprimate prin forțarea procurorilor de a depune cereri de demisie din propria inițiativă, chestiunea demisiilor urmează a fi adusă și ea în competența CSP-ului.

Reforma Procuraturii care a fost efectuată odată cu adoptarea Legii nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură în multe privințe nu și-a atins scopurile din motiv că garantului independenței procurorilor CSP-ului i-au revenit mai mult atribuții formale sau de protocol, realele pârghii de influență fiind concentrate în mâinile colegiilor, sau chiar ale Procurorului General.

Printre factorii de bază care limitează independența reală a procurorilor pot fi enumerate mai multe prevederi sau omisiuni ale Legii menționate supra:

Subordonarea Inspecției procurorilor Procurorului General. Această regulă are drept rezultat concentrarea într-o singură mână a controlului administrativ, controlului procesual și a celui disciplinar, fapt capabil de a înfrâna orice rezistență a procurorilor împotriva indicațiilor sau implicărilor arbitrare;

Secția personal a Procuraturii este și ea subordonată Procurorului General, fapt care are mai multe consecințe negative:

a) tergiversarea transmiterii către CSP de informații despre posturile vacante în vederea anunțării concursurilor pentru suplinirea acestora, mai cu seamă a celor de procuror conducător;

b) dispunerea prin ordinul Procurorului General a interimatului funcțiilor de conducere, care se perpetuează pe parcursul mai multor ani, în care starea de incertitudine pentru persoana ce exercită interimatul afectează direct independența acesteia.

Detașarea membrilor CSP aleși din rândurile procurorilor nu a putut atinge scopul scontat de a spori calitatea autoadministrării Procuraturii deoarece:

a) termenul pentru care sunt aleși membrii CSP este incomensurabil cu durata mandatului Procurorului General, plasându-i într-o dependență de acesta la expirarea mandatului;

b) soluționarea fondului cauzelor de promovare în carieră și celor disciplinare în privința procurorilor sunt date în competența colegiilor respective (Colegiul de selecție și carieră, precum și Colegiul de disciplină și etică) care sunt conduse de adjuncți ai Procurorului General sau persoane asimilate acestora în sensul art.9 alin.(3) al Legii cu privire la Procuratură;

c) fără demarcarea clară a hotarelor dintre autoadministrarea procurorilor (realizată prin intermediul Adunării Generale, CSP și colegiilor subordonate CSP) și funcțiile procesuale, administrative și de promovare a politicilor penale ale statului (realizate de către Procuratura Generală), nu este posibilă o veritabilă independență a procurorilor.

Pentru a depăși acestea ar fi necesară subordonarea Inspecției procurorilor (art. 52 al Legii). La rândul său, soluția propusă nu va limita

dreptul Procurorului General (care este membru din oficiu al CSP) de a sesiza Inspecția. Încă un argument în acest sens ar fi și faptul că potrivit art.51 din Legea cu privire la Procuratură, hotărârea pe marginea cauzei disciplinare este adoptată de către Colegiul de disciplină și etică (colegiu subordonat CSP).

Considerăm oportună păstrarea în redacția actuală a prevederilor lit.a) alin. (1) din art.57, adică pierderea cetățeniei Republicii Moldova poate servi temei de încetare a raporturilor de serviciu în circumstanțe ce nu depind de voința părților, reieșind din argumentele prezentate supra.

Necesitatea amendării alin. (1) și alin.(6) ale art.58 din Legea cu privire la Procuratură nr.3/2016, are drept scop eliberarea din funcție a procurorului, procurorului-șef și a adjunctul Procurorului General, precum și a Procurorului General în cazul nerespectării jurământului procurorului, prevăzut la art.27, care este depus odată cu numirea în funcție de procuror.

Depunerea jurământului este obligatorie pentru a fi numit în funcție și a-și exercita atribuțiile de procuror, de aceea, pentru a depăși un vid legislativ, este necesar de a reglementa răspunderea procurorului, inclusiv a Procurorului General pentru încălcarea jurământului.

Pentru a spori calitatea candidaților la funcții în CSP, procurorilor urmează să le fie garantată revenirea în funcție ierarhică deținută până la alegere, sau într-o funcție similară acesteia. Necesitatea acestei norme se justifică prin refuzul procurorilor experimentați cu funcții de conducere în cadrul Procuraturii Generale sau cele specializate de a candida în alegeri pentru calitatea de membru CSP. În același timp, procurorii menționați candidează activ pentru calitatea de membru al colegiilor din subordinea CSP, unde nu este prevăzută detașarea din funcție (modificarea art. 75 din Lege).

În avizul Comisiei de la Veneția asupra proiectului de Lege cu privire la Procuratură, adoptat în cadrul sesiunii Plenare din 20-22 martie 2015, una din recomandări este indicată prevederea unui mecanism specific pentru demiterea Procurorului General, separat de dispozițiile care reglementează concedierea altor procurori și care să se bazeze pe condiții și criterii clar definite.

La pct. 74 din Aviz, comisia de la Veneția susține autonomia individuală a procurorilor prin modificarea sistemului de numire a membrilor Colegiului disciplinar, ceea ce ar urma să contribuie la reducerea dependenței de puterile procurorilor superiori și Procurorului General.

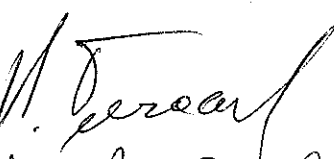

Iar la pct. 124 din Aviz Comisia apreciază introducerea unei inspecții a procurorilor care urmează a fi selectată prin concurs public (organizat de Procuratura Generală), dar Comisia consideră că o astfel de competiție ar trebui să fie reglementată într-un mod similar celui pentru procurori, cu un comitet de evaluare subordonat CSP, pentru a se asigura că sunt îndeplinite condițiile necesare pentru a deveni inspector.

Mai mult ca atât, Comisia de la Veneția venea cu propunerea ca Legea cu privire la Procuratură să includă criterii precise pentru a determina dacă un anumit candidat este calificat pentru a fi inspector.

În plus, la pct. 125 al Avizului, Comisia de la Veneția susținea că, funcțiile conferite Inspecției procurorilor par să se suprapună cu cele ale consiliilor din cadrul CSP, cel puțin atunci când sunt implicate aspecte individuale; cu toate acestea, Inspecția este subordonată Procurorului General, nu Consiliului.

Astfel, în vederea abordării neconcordanțelor semnalate și în Avizul Comisiei de la Veneția, precum și ca urmare a examinării procesului de aplicare a Legii cu privire la Procuratură nr.3/2016 de impune revizuirea legii nominalizate.

Deputații în Parlament:

 Vasile Bolea
 Novac Grigore

Parlamentul
Republicii Moldova

nr. 1
19.06.2019

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

AMENDAMENT

**la proiectul de lege nr. 40 din 16.04.2019 pentru modificarea
Legii cu privire la Procuratură**

În temeiul prevederilor art. 59 din Regulamentul Parlamentului nr. 797/1996
prezint următorul amendament:

**La punctul 5, articolul 69, alineat (4) cuvintele „Academia de Științe a
Moldovei” se substituie cu cuvintele „mediul academic și de cercetare” și în
continuare după text**

Octavian TÎCU,
Deputat în Parlamentul Republicii Moldova